

Odder Gymnasium

Sprog og kultur – en stx-vej til verdensborgerskab

UVM-konference om
Elevernes internationale kompetencer
12.01.2015

Tankerne bag skoleprojektet

Sprog som humanistiske fag – som dannelsesfag.

Sprog som andet og mere end kommunikative forudsætninger for at få ordrer til virksomheder: Dannelse står ikke i modsætning til fokus på internationalt samarbejde og handelsrelationer – tværtimod!

Tre bud på, hvad humaniora kan:

- Lærer dig selv og din kultur at kende – det sokratiske ”Kend dig selv”
- Lærer dig om kulturen hos dem, der er forskellige fra dig
- Skaber empati og indføling for ”den anden” – forudsætningen for demokratiernes overlevelse og for globalisering

Uden humaniora, ingen globalisering – og ingen kosmopolitter

Om skoleprojektet

Mødet med det fremmede

4 delprojekter

- Tysk
- Fransk
- Spansk
- Engelsk, græsk og latin

Forskelligt indhold

- Begyndersprog eller fortsættersprog
- Talte sprog eller "læsesprog"
- Få sprog eller mange sprog

Mangfoldigheden i projekterne har været central:
 Netop forskelligheden samler os

TYSK

Præcisering til projektbeskrivelse i tysk:

Mål

- Det primære mål med vores projekt er at tydeliggøre dannelsesdimensionen i vores fag.
- Sprog, kultur og dannelse hænger for os sammen, hvorfor det ikke giver mening i denne sammenhæng at arbejde særskilt med disse begreber.
- I vores projekt vil vi udarbejde nogle konkrete forløb, hvor vi vil inddrage de store tyske tænkere som formidlere af et internationalt udsyn: forståelsen af sig selv som menneske, borger og verdensborger. Efter gennemførelse af forløbene forventer vi, at eleverne i mødet med de store tænkere har opnået større viden om sig selv som borgere og som verdensborgere. Vi forventer ligeledes, at de har opnået en større bevidsthed om vigtigheden af demokratiet og dets spilleregler samt deres eget medansvar i denne sammenhæng.

Midler

- I forlængelse af ovenstående forestiller vi os en række undervisningstemaer, hvor forløbene i grove træk er skitseret i nedenstående pptx.

”At binde fortid, nutid og fremtid sammen”

Tysk kan bidrage til udviklingen af et moderne dannelsesbegreb

Tanker om konkrete undervisningsforløb i 1.g og 2.g

1.g

Thema: "Mensch sein"

- Texte von Franz Hohler
- Texte von Grimm

Overgangsfasen fra barn til voksen , identitetsdannelsen med dens genvordigheder tematiseres (fra fællesskab (forældre/søskende) til individ)

Texte zur Perspektivierung:

- Texte: z.B H. Heine "Fragen", Goethe "Erlkönig, Schiller: Gedichte und Zitate

Fra individ til forpligtende fællesskab. Fra borger til verdensborger.

Thema: "Macht"

- **Gesichter der Macht: Begriffe der Macht werden aufgelistet**
- **Texte von Franz Hohler, Brecht, Heino Müller, Jürgen Benvenuti**

Den kritiske tilgang til magtstrukturer / mangel på samme samt magtkampen mellem kønnene i den moderne verden tematiseres.

Texte zur Perspektivierung:

- **Kant: Zitate aus I. Kants: "Grundlegung zur Metafysik der Sitten"**
(Grundlæggelse af moralens metafysik)
- **Nietzsche: Zitate aus: "Zur Genealogie der Moral"**
- **Goethe: Zitate aus: "Über die Französische Revolution"**
(dansk – tysk evt. ved siden af hinanden)

Uddannelse og viden som vejen til aktiv deltagelse i et moderne, komplekst samfund.

2.G

Thema: " Das Dritte Reich"

- **Texte: von Melita Maschmann, von Hitler, Text und Film: Napola Brecht, Text und Film: Sophie Scholl**

Fortsættelse af magt-temaet fra 1g. Eksempler på det totalitære samfund

(= GLOBAL PROBLEMSTILLING) samt civil courage.

Texte zur Perspektivierung:

- **Victor Klemperer: "Das Tagebuch 1933 – 1945" (Auszug)**
- **M. Reich-Ranicki: "Mein Leben" (Auszug)**
- **Georg Büchner: "Woyzeck" (Auszug)**
- **Heinrich Mann: Der Untertan, (Auszug)**

Thema: "Gesellschaftsprobleme: arm und reich"

- Begriffe in Verbindung mit Armut und Reichtum werden aufgelistet
- Texte aus Illustrierten (das Leben der Reichen)
- Texte von Armut (Hinz und Kunz; Immigration)
- Statistiken über Armut/ Reichtum
- Strassen-Interviews in Deutschland

**Samarbejde med samfundsfag om GLOBAL PROBLEMSTILLING.
ANVENDELSESORIENTERET UNDERVISNING, INTERNATIONALISERING**

Texte zur Perspektivierung:

- Heine, Marx, Büchner (Auszüge)

Internationale kontakter

St. Benno Gymnasiet i Dresden

- Odder Gymnasium og tyskgruppen har i 22 år haft kontakt til St. Benno Gymnasiet i Dresden. Det var oprindeligt et katolsk gymnasium, som efter nazisternes magtovertagelse i Tyskland blev lukket, og det forblev lukket under det kommunistiske DDR-regime. Efter murens fald genopstod gymnasiet på tidligere elevers initiativ. I dag er skolen halvt katolsk, halvt protestantisk.

Internationale kontakter

På elevniveau:

- Vi har i løbet af de 22 år gennemført et utal af udvekslinger med forskellige projekter som formål.
- Og vi har gennemført et Comenius-støttet projekt a 2x 14 dage med temaet "Magt og medier".
- Gymnasireformen i Danmark i 2005 slog imidlertid det langvarige udvekslingsarbejde i stykker, og p.t. er samarbejdet indskrænket til, at Odder Gymnasium hvert år sender 3g tyskholdet til Dresden en uge, hvor det modtager undervisning af en af St. Benno Gymnasiets lærere over temaet "Die DDR", og holdet deltager desuden i et litteraturprojekt med en tysk klasse.
- Odder Gymnasium modtager til gengæld ca. hvert år en særlig udvalgt elev fra Dresden, der i et år følger undervisningen i Odder.

Internationale kontakter

På lærerniveau:

- I løbet af årene har lærerne dels udvekslet undervisningsideer – og materialer, dels fulgt hinandens undervisning.
- Vi har desuden i perioder undervist i hinandens klasser på forskellige niveauer.
- Besøgene har i gennem årene ført til mange faglige og pædagogisk-didaktiske diskussioner til gensidig berigelse og løft i undervisningen.

Internationale kontakter

- **På ledelsesniveau:**
- Lederne fra hhv. St. Benno Gymnasium og Odder Gymnasium har gennem årene aflagt besøg hos hinanden.
- I 2013 deltog rektor samt syv lærere fra St. Benno Gymnasium i et iPad- seminar på Odder Gymnasium med det formål at iagttage, hvorledes elever og lærere her på stedet anvender IT i undervisningen.
- I et efterfølgende åbent debatforum diskuterede vi digitale læringsstile og digital dannelse.

Internationale kontakter

Charlotte Paulsen Gymnasium i Hamburg

- Vores kontakt til Charlotte Paulsen Gymnasium i Hamburg er forholdsvis ny, men vi har til nu gennemført et elevbesøg, hvor de tyske og danske elever samarbejdede om EU- spørgsmål og det kommende valg i Tyskland (2013).

Next Practice - elevniveau

Elevplan:

- **Videreudvikling af litteraturprojekter:**
- **- evt. oprettelse af bibliotek med velegnede, moderne tekster til temaer som "Identität" m.fl.**
- **Kommunikation via "skype" (se pkt. 2 og 3)**

Next Practice - lærerniveau

Videreførelse af Best Practice:

- Udveksling af undervisningsidéer og materiale - overværelse af undervisning
- Undervisning i hinandens klasser
- Udvidelse af kredsen af interesserede kolleger som deltagere, herunder udvælge fremtidens 'bærende' lærerkræfter
- Understøtte de tyske kollegers implementering af IT i undervisningen
- Et genbesøg i Dresden 2015 er planlagt

Next Practice - ledelsesniveau

- Et genbesøg i Dresden 2015 er planlagt
- Erfaringsudveksling mellem skoleledere angående implementeringen af IT i undervisningen.
- Findes 'lectio' eller tilsvarende systemer i en tysk udgave?
- Erfaringsudveksling ang. brugen af Ipads og generelt IT i undervisningen, herunder også digitale læringsstile

- Helle Dastrand og Lone Schütt, 2015

FRANSK

2 projekter der retter sig mod
Den europæiske dimension og
Den globale dimension

Udvikling af 3 aspekter indenfor sprogindlæring:

Læringsstrategisk aspekt	Tværfagligt aspekt	Handlingsorienteret aspekt
Udvikle forståelse for nødvendigheden af at beherske et fremmedsprog for at opnå indsigt samt at sprogtilegnelse og kulturforståelse går hånd i hånd	Skabe merværdi gennem samarbejde mellem fremmedsprog og andre fag Bane vejen for et større udsyn gennem arbejdet med skiftevis egen og fremmed kultur	Stimulere elevernes selvstændighed og ansvarsbevidsthed ved at skabe rum så elevernes egne interesseområder kan bringes i spil i det faglige arbejde, ved opbygning og formidling af viden og ved at kommunikere med fransktalende i den frankofone verden

Den europæiske dimension

- Udveksling med gymnasium i Nordfrankrig med privat indkvartering (tilrettelagt af lærerne)

Besøg og genbesøg indenfor samme kalenderår

Dansk 1.g udveksler med fransk 2.g

Engelsk er arbejdssprog begge steder

Samarbejdsemner defineres af klassernes pensum samt af hvad der sker aktuelt

Erfaring:

- Stor forhåndsinteresse for udvekslingen
- Øget motivation til at arbejde sprogligt efterfølgende
- Engelsk hjælper de svage elever i gang med at formulere sig på fransk
- Focus på formidling i det faglige arbejde under besøgene
- Udvekslingen bæres og næres af et tæt og vedvarende lærersamarbejde og skal i opbygningsfasen tilføres ekstra ressourcer i form af tilskud og ledelsesopbakning

Den globale dimension

- Områdestudie med Burkina Faso som eksempel (høj grad af elevinddragelse i tilrettelæggelse af forløbet)

1- Vidensindsamling og formidling på baggrund af autentisk materiale af varierende sværhedsgrad

Erfaring:

Stort elevengagement, overførsel af viden og metoder fra andre fag, større tolerance for sproglige udfordringer

2 - Etablering og vedligeholdelse af direkte kontakt. På længere sigt støtte et udviklingsprojekt med forbindelse til de unge i Burkina Faso, der er etableret kontakt til

SPANSK

2 projekter med fokus på
autenticitet

- Inddrage autenticitet i den daglige undervisning

Gennem direkte kontakt med autentiske modtagere fremmes motivationen til at forstå og til at kommunikere så korrekt som muligt

→ Sprogfærdighederne og de sproglige kompetencer styrkes

MÅL (fortsat)

- Møde med fremmede værdier og normer
Elevernes nysgerrighed vækkes og deres interesse stimuleres

- Elevernes internationale kompetencer kvalificeres

1. projekt

- Spansk sprogassistent i ulønnet praktikophold

Udbytterige samtaler om dagligdags emner i små grupper (anvende kommunikationsstrategier og indhente aktuel viden om spansk kultur og samfundsforhold)

Erfaring:

Sprogassistenterne skal have kendskab til sproglæring og de skal coaches undervejs

2. projekt

- Samarbejde med et gymnasium i Málaga
3.g studieretningshold har virtuel og direkte kontakt med spanske elever.

Engelskfaget inddrages så den spanske skole kan se en indlysende fordel ved samarbejdet. Andre fag inddrages. Etablering af samarbejdet kræver ledelesmæssig opbakning og aktiv deltagelse.

Udfordring:

- IT inddrages ikke pt. i undervisningen i Spanien
- eleverne kommunikerer på forskellige, virtuelle platforme: twitter og facebook

Engelsk, græsk og latin

Overordnet om samarbejdet

I klassisksproglig studieretning fra 1g-2g

Samarbejde mellem fagene på tre niveauer:

- Etablering af samarbejde m. klassikerskole i Oxford
- Længerevarende tværfaglige forløb med nøgleproblemer, der er centrale for alle tre fag
- I den daglige undervisning i fagene: Fokuseret og systematisk læringsstrategisk samarbejde om gloseforråd

Fokus:

- Kerne stof i alle fag
- At explicitere sammenhængen mellem antikke og moderne problemstillinger
- At arbejde målrettet med humanistisk dannelse

Formål med samarbejdet:

1. Øget studiekompetence ved anvendelse af engelsk i latin- og græskundervisningen

Mål: At eleverne kan beherske engelsk så godt, at engelsksprogede ressourcer (tekst/ikt) anvendes ubesværet ved slutningen af 3.g – en fundamental studiekompetence for alle senere studier

2. Udnytte det nære slægtskab mellem græsk, latin og engelsk (70% latin i engelsk – meget græsk i latin og engelsk)

Mål: Større gloseforråd i de tre fag. Styrkelse af sproglig nuancering. Bedre skriftlig og mundtlig udtryksfærdighed

3. Belyse sammenhænge mellem antikken og moderne problemstillinger – sprog og kultur i de lange linjer

Mål: At eleverne får indsigt i sammenhængen mellem den vestlige kulturs rødder i antikken og deres egen nutid. 2500 års bestræbelse på at skabe det gode liv.

1. forløb

Foråret 1g: Kærlighedslyrik

Fokus på såvel genrens form som dens indhold

Græsk:

- At læse lyrik på et sprog, hvor man først lige har lært alfabetet
- Sapfo (600 f.Kr.) som udgangspunkt for senere digtning

Latin:

- Brobygning mellem det antikke og det moderne
- Catuls digte: Inspireret af Sapfo og selv inspiration for senere digtere

Engelsk:

- Ældre lyrik (Shakespeare og Marlowe)
- Nyere lyrik (Auden og Duffy)

2. forløb

Efteråret 2g: Det mytologiske univers

Fra de græske myter til eventyr og moderne fantasy

Græsk

- Hvad er en myte? Menneskets forhold til det guddommelige
- Læsning af forskellige myter på græsk og i oversættelse (hymne, tragedie, satire)

Latin

- Romernes brug af græske myter
- Læsning af Ovids forvandlinger

Engelsk

- Traditionelle eventyr
- Moderne kunsteventyr
- Fantasy

3. forløb

Foråret 2g: Fra den græske polis til det engelske imperium

Fra bystat til globalisering

Græsk

- Athen og den græske polis (bystat) i 5. årh. f.Kr.
- Mennesket som polis-borger

Latin

- Det romerske imperium
- Mennesket som verdensborger

Engelsk

- Det britiske imperium
- USA – arvtagerne af det romerske imperium
- Globalisering og verdensborgerskab

Materiale

<https://sites.google.com/a/apps.odder-gym.dk/sprognetvaerk-2013-14/>

<http://www.odder-gym.dk/emner/eik2014/>